

BEYNÄLXALQ KOMMERSİYA ÄMÄLİYYATLARINDA KORRUPSİYA VÄ RÜŞVÄTXORLUĞA QARŞI MÜBARİZÄ HAQQINDA BİRLÄŞMİŞ MİLLÄTLÄR TÄŞKİLATININ BÄYANNAMÄSİ

Baş Mäclisin 16 dekabr 1996-cı il tarixli 51/191 qätnaməsi ilä täsdiq olunub.

Baş Mäclis:

xüsusilä dä iqtisadi vä sosial inkişafa, ätraf mühitin mühafizäsiniä yardım mäqsädi ilä investisiyalar, maliyyä ehtiyatları, tenologiyalar, peşäkar kadrlar vä digär mühüm ehtiyatların transsärhäd axınlarının säfärbärliyi üçün beynälxalq kommertiya ämälıyyatlarının bütün ölkälärdä häyata keçirildiği sabitlik vä şäffafliq şäraitinin zärruriliyində ämin olaraq;

özäl vä dövlät korporasiyalarının, o cümlädän transmilli korporasiyaların vä beynälxalq kommertiya ämälıyyatları ilä mäşğul olan ayrı-ayrı şäxslärin sosial mäsulıyyätinin möhkämländirilməsi üzrä yardımın vä xüsusilä dä ärazisində öz işğuzar ämälıyyatlarını häyata keçirdikläri ölkänin mövcud qanun vä qaydalarına riayät edilməsi yolu ilä onlar täräfindän müvafiq etik normaların tätbiq edilmäsini zärruriliyini etiraf edäräk, iqtisadi vä sosial inkişaf, ätraf mühitin mühafizəsi üçün onların fäaliyyätinin näticälärini näzärä alaraq;

bütün säviyyälärdä korrupsiya vä rüşvätxorluğa qarşı mübarizä vä onların qarşısının alınması üzrä göstärilän ämälı säylärin bütün ölkälärdä beynälxalq işğuzar mühitin yaxşılaşdırılması üçün mühüm komponentdir olduğunu, onların beynälxalq kommertiya ämälıyyatlarında vicdanlı davranış säviyyäsini yüksäldilmäsiniä vä räqabätin gücländirilmäsiniä yardım etdiyini vä idaräetmäde, iqtisadi vä sosial inkişafda, ätraf mühitin mühafizäsində şäffafliğin vä hesabatlılığın tämin olunmasına yardım üzrä fäaliyyätin äsas elementläri biri olduğunu vä qloballaşmış dünya iqtisadiyyatı çärçiväsində räqabätin gücländirilməsi şäraitində belä säylärin xüsusilä zärruri olduğunu eläcä dä etiraf edäräk,

beynälxalq kommertiya ämäliyyatlarında korrupsiya və rüşvätxorluğa qarşı mübarizä haqqında Birläşmiş Millätlär Täşkilatının Bäyannamäsini aşığıda täntänäli surätdä elan edir.

Üzv dövlätlär färdi və beynälxalq, regional täşkilatlar çärçiväsində hər bir dövlätin konstitusiyasını və äsas hüquqi prinsiplärini nüzärä alaraq və milli qanun və prosedurlara riayät edäräk tädbirlär gördükläri zaman aşığıdakıları öhdälärinä götürürlär:

1. Beynälxalq kommertiya ämäliyyatlarında korrupsiya və rüşvätxorluğa, onlarla bağı olan qanuna zidd ämällärä qarşı mübarizä üzrä sämäräli və konkret tädbirlär görmäk, xüsusän dä beynälxalq kommertiya ämäliyyatlarında rüşvätini qadağan edän mövcud qanunların sämäräli tətbiqini tämin etmäk, hämin mäqsädlär üçün bu qanunların mövcud olmadığı yerlärdä onların qäbul olunmasına yardım etmäk, hämin qanunların yurisdiksiyasına daxil olan və beynälxalq kommertiya ämäliyyatları ilä mäşğul olan özäl və dövlät korporasiyalarını, o cümlädän transmilli korporasiyaları və belä ämäliyyatlar ilä mäşğul olan ayrı-ayrı şäxsläri bu Bäyannamänin mäqsädlärinin häyata keçirilmäsine yardım etmäyä çağıрмаq.

2. Bu Bäyannamänin häyata keçirilməsi üzrä tädbirlärin icrasının heç bir şäkildä istisna olunmaması, çätinləşdirilmäməsi və yubadılmaması şartı ilä xarici dövlätin väzifäli şäxslärinä belä rüşvätlärin verilməsi üzrä cinayät mäsuliyätini sämäräli və älaqäländirilmiş şäkildä täyin etmäk.

3. Rüşvätxorluq xüsusän dä aşığıdaki elementläri ehtiva edir:

a) hər hansı bir dövlätin özäl, yaxud dövlät korporasiyası, o cümlädän transmilli koporasiyası, yaxud ayrıca şäxsinin özü və ya vasitäçiläri tərəfindän digär ölkänin hər hansı väzifäli şäxsinä, yaxud seçilmiş nümayändäsine hämin väzifäli şäxsin və ya nümayändänin bu və ya digär beynälxalq kommertiya ämäliyyatları ilä bağı öz xidmätini öhdäliklärinin icra etməsi və ya etmämäsine görə qanuna zidd mükafat qismində hər hansı pul mäbläğinin, hädiyyänin, yaxud digär mänfaätin täklif olunması, väd edilməsi və ya verilməsi;

b) hər hansı bir dövlətin hər hansı vəzifəli şəxsinin, yaxud seçilmiş nümayəndəsinin bu və ya digər beynəlxalq kommertiya əməliyyatları ilə bağlı öz xidməti öhdəliklərini icra etməsi və ya etməsinə görə qanuna zidd mükafat qismində hər hansı pul məbləğinin, hədiyyənin, yaxud digər mənfaətin həmin vəzifəli şəxsin və ya nümayəndənin özü və ya vasitəçiləri tərəfindən digər ölkənin özəl, yaxud dövlət korporasiyası, o cümlədən transmilli korporasiyası, yaxud ayrıca şəxsiyindən zorla istənilməsi, tələb edilməsi, alınması üçün razılıq verilməsi və ya faktiki alınması;

4. Hər hansı dövlətin özəl və ya dövlət korporasiyası, yaxud ayrıca şəxsi tərəfindən digər dövlətin vəzifəli şəxsinə, yaxud seçilmiş nümayəndəsinə verilən rüşvətin vergiyə cəlb olunan gəlirin ümumi məbləğindən çıxılmasını qadağan etməyən ölkələrdə buna imkan verməmək və bu işin görülməsi məqsədilə həmin ölkələrdəki müvafiq imkanları öyrənib tapmaq.

5. Beynəlxalq kommertiya əməliyyatlarının şəffaflığını yüksəldən, beynəlxalq kommertiya əməliyyatları ilə məşğul olan özəl və dövlət korporasiyalarını, o cümlədən transmilli korporasiyaları və bu əməliyyatlar ilə məşğul olan ayrı-ayrı şəxsləri korrupsiya, rüşvətxorluq və onlarla bağlı qanuna zidd əməllərdən çəkinməyə və onlarla mübarizə aparmağa sövq edən standart və üsulları işləyib hazırlamaq və ya tətbiq etmək.

6. Beynəlxalq kommertiya əməliyyatlarının icrası zamanı korrupsiya, rüşvətxorluq və onlarla bağlı qanuna zidd əməlləri qadağan edən sahibkarlıq fəaliyyəti sahəsindəki davranış kodekslərini, standartları, yaxud optimal təcrübəni işləyib hazırlamaq və ya uyğun hallarda hazırlanmasını həvəsləndirmək.

7. Dövlətin vəzifəli şəxslərinin, yaxud seçilmiş nümayəndələrin qeyri-qanuni varlanmaq üzrə cinayətin etiraf edilməsi imkanlarını öyrənmək.

8. Beynəlxalq kommertiya əməliyyatlarında korrupsiya və rüşvətxorluq ilə əlaqədar cinayət təhqiqatı və digər prosesual fəaliyyət sahəsində əməkdaşlıq etmək və bir birinə maksimal mümkün yardım etmək. Qarşılıqlı yardım müvafiq ölkələrin milli qanunlarının yol verdiyi, yaxud müvafiq ölkələrin

ikitarəfli müqavilələrinin və ya digər əldə olunan razılaşmalarının nəzərdə tutduğu həddə qədər və lazımi hallarda məxfiliyin saxlanması zərurətinin nəzərə alınması ilə aşağıdakıları ehtiva edir:

a) sənədlərin və digər məlumatın verilməsi, ifadələrin alınması və cinayət təhqiqatı və digər prosesual fəaliyyətə aid olan sənədlərin təqdim edilməsi;

b) beynəlxalq kommersionya əməliyyatlarındakı rüşvətxorluq ilə əlaqədar hər bir cinayət təhqiqatının başlanması və nəticələri haqqında həmin cinayətə yurisdiksiya aidiyyəti olan digər dövlətlərə məlumatın çatdırılması;

s) münasib yerdə və münasib vaxtda təhvil-təslim prosedurları.

9. Əməliyyatlar və beynəlxalq kommersionya əməliyyatlarının icrası zamanı rüşvətxorluq ilə məşğul olan şəxslər haqqındakı sənəd və məlumatlarla tanışlıq imkanının asanlaşdırılmasına yardım məqsədilə əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsi üzrə zəruri olan tədbirləri həyata keçirmək;

10. Bank sirrinin açılmaması haqqındakı qaydaların beynəlxalq kommersionya əməliyyatlarındakı korrupsiya, rüşvətxorluq və onlarla bağlı olan qanuna zidd əməllər ilə əlaqədar cinayət təhqiqatına, yaxud digər prosesual fəaliyyətə əngəl və mane olmamasını, həmin əməliyyatlar barədə məlumat almağa çalışan hökumətlərə tam yardımın göstərilməsini təmin etmək.

11. Bu Bəyannamənin həyata keçirilməsi üzrə tədbirlər üzv dövlətlərin milli suverenliyi və ərazi yurisdiksiyasına, eləcə də üzv dövlətlərin qüvvədə olan müqavilələr və beynəlxalq hüquq üzrə hüquqları və öhdəliklərinə böyük hörmət göstərilməsi ilə icra olunur və insan haqları və əsas azadlıqları ilə uzlaşdırılır.

12. Üzv dövlətlər qəbul edirlər ki, xarici dövlətin vəzifəli şəxsinin beynəlxalq kommersionya əməliyyatlarındakı rüşvətxorluq əməllərini öz yurisdiksiyalarına alınması məqsədilə gördükləri tədbirlər bu və ya digər dövlətin ərazisindəki qanunların toxunulmazlığına aid olan beynəlxalq hüquq prinsiplərinə uyğun olmalıdır.

Mänbää: Baş Mäclisin räsmi hesabatları, 51-ci sessiya, Älavä №49 (A/51/49),
s. 173-174.